

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ ΒΥΖΑΝΤΙΟΣ

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ ΒΥΖΑΝΤΙΟΣ

(ΒΙΟΓΡΑΦΙΚΟΝ ΣΗΜΕΙΩΜΑ)

 γίγας τῆς ἑλληνικῆς δημοσιογραφίας, ὁ ἀπαραμίλλος καλλιτέχνης τῆς γραφίδος, ὁ βαθὺς μελετητῆς καὶ σύμβουλος τῶν ἑλληνικῶν πραγμάτων, ὁ διαγεύστερος πολιτικός νοῦς τῆς νεωτέρας Ἑλλάδος, ὁ ἀπὸ τοῦ μυχοῦ τοῦ Ἀδριατικοῦ κόλπου παρέχων ἐπὶ μίαν τριακονταετίαν τὰς σοφὰς γνώμας καὶ τὰς πολυτίμους ὑποθήκας διὰ τοῦ πολιτικοῦ του Εὐαγγελίου—τῆς «Νέας Ἡμέρας», ὁ μέχρι τῆς χθὲς ἑνσαρκῶν εἰς τὸ πρόσωπον αὐτοῦ τὸ ἐθνικὸν ἰδεῶδες, ὁ κρατερός καὶ ἀκούραστος μαχητῆς τῶν ἑλληνικῶν δικαίων, ὁ Ἀλέξανδρος Βυζάντιος, ὑπῆρξε τόσον ὑπέροχος φυσιογνωμία λόγῳ εὐρυμαθείας ἀστειρεύτου καὶ χαρακτῆρος χαλυβδίνου καὶ πολιτικῆς συνέσεως μοναδικῆς, τόσῃ δὲ δρᾶσιν περικλείει ὁ δημόσιος αὐτοῦ βίος, ὥστε θὰ ἦτο ἀδύνατον νὰ ἐξεικονίσῃ τις εἰς τὰ στενὰ ὧδε ὄρια τοῦ Ἡμερολογίου τὸν θαυμάσιον ἄνδρα, οὐ ἀπλῶς ἐπιτελοῦμεν ἤδη εὐλαβὲς μνημόσυνον διὰ τῶν ὀλίγων τούτων γραμμῶν.

Ὁ Ἀλέξανδρος Βυζάντιος ἐγεννήθη ἐν Ναυπλίῳ τὴν 14 Ἰουλίου τοῦ 1841. Ἐφηβος ἔτι ἐδημοσιογράφει εὐδοκίμως καὶ ἡσχολεῖτο εἰς τὴν ποίησιν στεφθεὶς καὶ κατὰ τὸν Βουτσιναιῶν διαγωνισμόν, εἰς ὃν εἶχεν ὑποβάλει τὸ γνωστὸν ποίημα «Σωκράτης καὶ Ἀριστοφάνης». Ἀπετέλεσε μέλος ἐνεργὸν τῆς κληθείσης τότε «Χρυσῆς νεολαίας», ἣτις τοσοῦτον συνετέλεσεν εἰς τὴν ἐκθρόνισιν τοῦ Ὄθωνος, δι' ἣν ὁμοῦς μετεμελήθη πικρῶς, θρηνήσας τὸν θάνατον τοῦ ἐξορίστου βασιλέως ἐν τῇ «Νέᾳ Ἡμέρᾳ» δι' ἄρθρου βαρυστημάντου. Τῷ 1864 μετέβη εἰς Λεϊψίαν πρὸς ἀποπεράτωσιν τῶν νομικῶν σπουδῶν, γενόμενος διδάκτωρ τῷ 1866. Μεταβάς εἶτα εἰς Τεργέστην συνειργάσθη ἐν τῇ Ἡμερᾷ μετὰ τοῦ ἀδελφοῦ του Ἀναστασίου, ἐγένετο δὲ διευθυντῆς καὶ ἰδιοκτῆτης αὐτῆς τῷ 1875, ἣν καὶ μετωνόμασε «Νέαν Ἡμέραν».

Ἐκτοτε χρονολογεῖται ἡ τεραστία δημοσιογραφικὴ ἐργασία τοῦ Ἀλεξάνδρου. Μόνος συνέτασσε καὶ ἐκαλλιτέχνει καθ' ἑβδομάδα τὸ φύλλον, ἀπὸ τῆς ἐβδομαδιαίας ἐπιθεωρήσεως, ἐν ἣ κατωπρί-

ζετο ἡ παγκόσμιος πολιτικὴ κίνησις, μέχρι τῆς τελευταίας γραμμῆς. Κάτοχος τῆς Γερμανικῆς, τῆς Ἰταλικῆς, τῆς Γαλλικῆς, τῆς Ἀγγλικῆς καὶ τῆς Ρωσσικῆς γλώσσης, παρηκολούθει ὅλον τὸν Εὐρωπαϊκὸν τύπον, μεταφράζων τὰς σπουδαιοτέρας εἰδήσεις, οὕτω δὲ κατέστησε τὴν «Νέαν Ἠμέραν» δεσμὸν μεταξύ τῶν ἔσω καὶ ἔξω Ἑλλήνων, σύντροφον καὶ ὁδηγὸν ἀπαραίτητον πάσης ἐλληνικῆς ἀποικίας, διευθύνων πολλάκις καὶ ποδηγετῶν αὐτὸς τὴν ἐν Ἑλλάδι δημοσίαν γνώμην καὶ διατυπῶν δι' ἄρθρων σοφῶν τὴν πορείαν, ἣν ἔδει νὰ λαμβάνωσι τὰ ἐν Ἑλλάδι πολιτικὰ πράγματα. Δικαίως καὶ ἀναντιρρήτως ἐθεωρεῖτο ὑπὸ τινὰ ἔποψιν ὁ ἀνεπίσημος καὶ ἐπίτιμος οἶονεὶ κυβερνήτης τῆς Ἑλλάδος, διευθύνων τὴν ἐσωτερικὴν καὶ ἐξωτερικὴν πολιτικὴν αὐτῆς διὰ τοῦ κύρους καὶ τῆς ἐπιβολῆς τῶν γνωμῶν καὶ τῆς βαθείας του κρίσεως. Πρωτίστως ὑπῆρξεν ἀδιάλλακτος καὶ ἀκράτητος εἰς τὸν κατὰ τῆς κομματικῆς ἐν Ἑλλάδι διαφθορᾶς ἀγῶνα, ὃν κατήρξατο πρῶτος ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ Ἀναστάσιος, ἀδελφὸς εἰς τὴν βαθύνοιαν, τὸν χαρακτήρα, τὴν ἀριστοκρατικότητα τῶν φρονημάτων καὶ τοῦ ἥθους καὶ τῶν ἰδανικῶν.

Ἡδύνατο καὶ ἐδικαιοῦτο ὁ Βυζάντιος νὰ κατέχη τὴν πρώτην πολιτικὴν θέσιν ἐν Ἑλλάδι, ἐὰν ὀλίγη φιλοδοξία ἔνυπτεν αὐτὸν πρὸς ἐγγυτέραν ἐν αὐτῇ ὄρασιν Ἀλλὰ μετριόφρων, ὡς ὅλοι οἱ ἔξοχοι νόες, προτίμα νὰ ἰδιωτεύῃ ἐν Τεργέστη, ἐλεύθερος δὲ τῶν νοσηρῶν ἀναθυμιάσεων τῆς πολιτικῆς ἀτμοσφίρας, νὰ ἀπευθύνῃ τὰς ἀνεκτιμήτους συμβουλὰς καὶ τὴν σοφὴν αὐτοῦ πείραν, ὑπερμαχῶν κατὰ τε τῶν ἐξωτερικῶν καὶ ἐσωτερικῶν ἐχθρῶν τοῦ ἔθνους.

Ἐπὲρ τοῦ Κρητικοῦ ζητήματος εἰργάσθη τόσον πεφωτισμένως καὶ τελεσφόρως, ὅσον ἴσως δὲν ἐπολιτεύθησαν ὅλοι αἱ κατὰ καιροὺς κυβερνήσεις τῆς Ἑλλάδος. Ἀπὸ τοῦ 1866 ἀκόμη, σπουδαστὴς ὢν ἐν Λειψία, ἐδημοσίευσεν γαλλιστὶ φυλλάδιον ὑπὲρ τῶν δικαίων τῆς Κρήτης, ἀπὸ τούτου ἀρξάμενος τὸν εὐγενῆ ἀγῶνα καὶ κλείσας αὐτὸν μετὰ τρεῖς καὶ πλέον δεκαετηρίδας διὰ τῆς περιλαλήτου ἐκείνης «ἀνοικτῆς ἐπιστολῆς» πρὸς τὸν πρίγκηπα Γεώργιον ἀναλαμβάνοντα τὴν ἡγεμονίαν τῆς πολυπαθοῦς νήσου. Δύναται τις νὰ εἴπῃ ὅτι ὁ εὐρωπαϊκὸς μυστικὸς σύμβουλος τῆς Κρήτης ἦτο ὁ Βυζάντιος. Εὐρισκόμενος εἰς ἀένναον συνεννόησιν μετὰ τῶν ὀπλαρχηγῶν, τῶν πολιτικῶν καὶ τῶν ἱεραρχῶν τῆς Κρήτης, κάτοχος δὲ πλείστων σπουδαίων ἐγγράφων σχετικῶν πρὸς τὸ ζήτημα τὸ κρητικόν, ἐργαζόμενος ὑπὲρ αὐτοῦ διὰ τῶν πολλῶν καὶ σημαντικῶν σχέσεων του, εὐλόγως ἐθεωρεῖτο ὑπὸ τοῦ Κρητικοῦ λαοῦ ὁ πολύμητις Νέστωρ καὶ θεματοφύλαξ τοῦ κρητικοῦ ἰδεώδους.

Ἴδου ἐν σκιαγραφίᾳ ὁ ἀείμνηστος ἀνὴρ, ὃν ἀπώλεσεν ἡ Ἑλλάς, τὸν φωτεινότερον ἀδάμαντα τοῦ ἐλληνικοῦ πνεύματος. Ἀπέθανε τὴν 28 Δεκεμβρίου τοῦ 1898 ἐν Ἀθήναις, ἄς, μετὰ πολυετῆ ἀπουσίαν, ἐπανελθὼν χάριν τῆς κλονισθείσης υἰείας του μόλις ἐπρόφθασε νὰ ἐπαινίδη καὶ μετ' ὀλίγον ἀνεπαύθη εἰς τοὺς κόλπους τῆς πατρίδας του ἀγαπητῆς γῆς.

ΟΙ ΠΟΙΗΤΑΙ

Ὄταν ἡ γῆς ἐσειστή ἀπὸ τὰ βάθη
 Κι' ἀνάφθηκε τοῦ κόσμου ἡ πυρκαϊά,
 Ἀπὸ κεῖ μέσα ἐβγήκανε τὰ πάθη
 Κ' ἡ φλόγα ποῦ μᾶς καίει τὰ σωθικά.

Παιδιὰ τῆς λάθας, τρέχουμε στὴν πλάσι
 Καὶ στὸ χιόνι νὰ δώσουμε ζωή·
 Ἄφ' τὸ Θεὸ τὸ φῶς ἔχουμε ἀρπάσει
 Καὶ τὴν ἡμέρα ἐφέραμε στὴ γῆ.

Ἡ τρομερὴ φωτιά ποῦ μᾶς φλογίζει
 Ζητοῦμε νὰ ἐνωθῆ μ' ἄλλη φωτιά,
 Ἡ μισημένη πλάσι δὲ γνωρίζει
 Ποιοὺς κόσμους κλειοῦμε μέσα στὴν καρδιά.

Κ' ἐμεῖς ζητιᾶνοι, αἰώνια λαχταροῦμε
 Νὰ βλέπουμε νὰ ζοῦν τόσοι δεῖλοί,
 Καὶ στὰ μαρτύρι' ἀνώφελα ζητοῦμε
 Ἐνα ρόδο, ἕνα δάκρυ, ἕνα φιλί.

ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΜΑΡΤΩΚΗΣ